

POLITECHNIKA ŚWIĘTOKRZYSKA

Wydział Elektrotechniki, Automatyki i Informatyki

Katedra Elektrotechniki Przemysłowej i Automatyki

Zakład Urządzeń i Systemów Automatyki

Programowanie obrabiarek CNC i robotów przemysłowych

Temat: Zapoznanie ze środowiskami
programowania obrabiarek CNC. Tworzenie
programów z wykorzystaniem języka G-Code.

Instrukcja laboratoryjna

1. Cel ćwiczenia:

- Zapoznanie studentów ze środowiskiem programowania CNC.
- Zrozumienie i opanowanie podstaw języka G-Code.
- Praktyczne napisanie i symulacja prostego programu CNC.

2. Wprowadzenie do laboratorium.

2.1. Programowanie maszyn CNC

CNC (Computer Numerical Control), odnosi się do automatycznego sterowania maszynami przy użyciu komputera. Dzięki temu możliwe jest precyzyjne wykonywanie skomplikowanych operacji, takich jak frezowanie, toczenie, wiercenie czy cięcie materiałów. Maszyny sterowane numerycznie, w przeciwieństwie do tradycyjnych urządzeń ręcznych, wykorzystują program komputerowy do kontrolowania ruchów narzędzi. Każda maszyna CNC działa na podstawie kodu, który definiuje trajektorię ruchu narzędzi, parametry obróbki, prędkości posuwu i inne istotne parametry.

Programowanie CNC umożliwia:

- **Precyzję** – Obrabiarki CNC pozwalają na wykonanie operacji z bardzo dużą dokładnością, co jest kluczowe w przemyśle, gdzie każda tolerancja ma znaczenie.
- **Powtarzalność** – Procesy obróbcze mogą być wykonywane wielokrotnie bez utraty jakości.
- **Automatyzację** – Dzięki możliwości programowania wielu operacji narzędzia CNC mogą działać samodzielnie bez bezpośredniego nadzoru operatora, co zwiększa efektywność produkcji.

2.2. Oprogramowanie do programowania CNC

Programowanie obrabiarek CNC odbywa się za pomocą specjalistycznego oprogramowania CAD/CAM, które pozwala na projektowanie i symulowanie operacji obróbkowych. Do najczęściej stosowanych aplikacji należą:

- **Fusion 360** - to wszechstronne oprogramowanie CAD/CAM firmy Autodesk, które łączy modelowanie 3D, tworzenie dokumentacji technicznej oraz funkcje CAM. Dzięki intuicyjnemu interfejsowi i szerokim możliwościom programowania obróbek, Fusion 360 jest popularne zarówno wśród profesjonalistów, jak i uczniów.
- **Mastercam** - jedno z najpopularniejszych oprogramowań CAD/CAM na świecie, szczególnie w branży produkcyjnej. Pozwala na precyzyjne programowanie frezowania, toczenia, a także obróbki 5-osiowej. Mastercam jest powszechnie używane w przemyśle lotniczym, motoryzacyjnym oraz w produkcji form.
- **SolidCAM** - oprogramowanie CAM, które jest ściśle zintegrowane z SolidWorks, umożliwiające projektowanie i symulację procesów obróbkowych bezpośrednio w środowisku SolidWorks. SolidCAM jest cenione za zaawansowane funkcje toczenia i frezowania oraz możliwości obróbki wieloosiowej.

- **Siemens NX** - zaawansowane oprogramowanie inżynierskie firmy Siemens, które oferuje kompleksowe rozwiązania CAD/CAM/CAE. Siemens NX jest wykorzystywany w skomplikowanych projektach produkcyjnych, takich jak projektowanie części dla przemysłu motoryzacyjnego i lotniczego.

- **Siemens Sinumerik** - kompleksowy system sterowania CNC, używany do zarządzania różnymi typami obrabiarek. Sinumerik oferuje intuicyjny interfejs, zaawansowane funkcje programowania (w tym G-Code), oraz obsługę skomplikowanych obróbek wieloosiowych. System jest elastyczny, skalowalny i zintegrowany z nowoczesnymi technologiami przemysłowymi, takimi jak Przemysł 4.0, co czyni go idealnym do zastosowań przemysłowych w branżach motoryzacyjnej, lotniczej i energetycznej.

- **Fanuc** - sterowniki i oprogramowanie firmy Fanuc są jednymi z najczęściej używanych systemów CNC na świecie. Programowanie odbywa się w dedykowanym środowisku, gdzie operator ma pełną kontrolę nad maszyną.

3. Podstawy języka G-Code

3.1. G-Code

G-Code - to podstawowy język programowania używany do kontrolowania maszyn CNC. Każdy program w G-Code składa się z serii instrukcji, które są interpretowane przez maszynę CNC, określając, jakie operacje powinny zostać wykonane. Język ten jest uniwersalny i stosowany w wielu różnych typach maszyn, takich jak frezarki, tokarki, wiertarki czy wycinarki laserowe. Komendy w G-Code są podzielone na różne kategorie, z których najważniejsze to komendy G (ruch narzędzia) oraz M (operacje pomocnicze).

Struktura programu w G-Code:

- Programy G-Code składają się z bloków (linii), które zawierają instrukcje, takie jak pozycje narzędzia, prędkości oraz funkcje kontrolne.
- Każda linia zaczyna się od numeru bloku (opcjonalnego) i zawiera jedno lub więcej poleceń.

Przykład prostego programu G-Code:

```
G90      ; Ustawienie pozycjonowania absolutnego
G21      ; Ustawienie jednostek na milimetry
G00 X0 Y0 ; Przejście do pozycji (0,0) z maksymalną prędkością
M03 S500  ; Włączenie wrzeciona, prędkość obrotowa 500 obr./min
G01 X50 Y0 F100 ; Ruch roboczy do punktu (50,0) z prędkością posuwu 100 mm/min
G01 X50 Y50 ; Ruch roboczy do punktu (50,50)
G01 X0 Y50 ; Ruch roboczy do punktu (0,50)
G01 X0 Y0 ; Powrót do punktu początkowego
M05      ; Wyłączenie wrzeciona
G00 X0 Y0 ; Przejście do pozycji startowej
M30      ; Zakończenie programu
```

3.2. Przegląd podstawowych komend G-Code:

Komenda	Opis
G00	Ruch jałowy (szybki ruch)
G01	Ruch liniowy (ruch roboczy)
G02	Ruch po łuku (zgodnie z ruchem wskazówek zegara)
G03	Ruch po łuku (przeciwnie do ruchu wskazówek zegara)
G90	Pozycjonowanie absolutne
G91	Pozycjonowanie przyrostowe
M03	Włączanie wrzeciona (obroty w prawo)
M05	Wyłączanie wrzeciona

4. Zadania do wykonania

1. Wprowadź poniższy kod G-Code, który wycina kwadrat o bokach 50 mm, zaczynając od pozycji (0,0), oraz dokonaj symulacji (symulację należy wykonać używając symulatora online pod adresem: <https://ncviewer.com>).

G90 ; Ustawienie pozycjonowania absolutnego

G21 ; Ustawienie jednostek na milimetry

G00 X0 Y0 ; Przesunięcie narzędzia do pozycji startowej (0,0)

M03 S500 ; Włączenie wrzeciona, obroty 500 obr/min

G01 X50 Y0 F100 ; Ruch liniowy do punktu (50,0), prędkość posuwu 100 mm/min

G01 X50 Y50 ; Ruch liniowy do punktu (50,50)

G01 X0 Y50 ; Ruch liniowy do punktu (0,50)

G01 X0 Y0 ; Powrót do pozycji startowej

M05 ; Wyłączenie wrzeciona

G00 X0 Y0 ; Powrót do pozycji początkowej

M30 ; Zakończenie programu

2. Zmodyfikuj program z zadania nr. 1 zmieniając prędkość wrzeciona, oraz prędkość posuwu o dowolną wartość. Rozszerz program dodatkowy ruch liniowy z dowolną wartością pozycji w osi X oraz Y.

3. Rozszerzenie programu o ruch po łuku. Dodaj do programu wycięcie półokręgu w punkcie (50,50) o promieniu 25 mm. Kod powinien wyglądać następująco:

G02 X50 Y25 I0 J-25 ; Ruch po łuku zgodnie z ruchem wskazówek zegara

Rozszerz program o kilka ruchów po okręgu zmieniając jego parametry I oraz J

4. Stwórz własny program, który będzie wycinał inne kształty (trójkąt, prostokąt, sześciąt).
5. Wycięcie wielokąta (np. sześciokąt). Napisz program, który wycina wielokąt o sześciu bokach. Każdy bok powinien mieć długość 30 mm, a środek figury powinien znajdować się w punkcie (0,0).
6. Symulacja ruchu narzędzia – zmiana głębokości cięcia. Stwórz program, który wycina prostokąt o bokach 60 mm na 40 mm, z dwoma różnymi głębokościami cięcia. Ustaw pierwszy poziom cięcia na głębokość $Z=-1$ mm, a drugi na $Z=-2$ mm.
7. Wycięcie okręgu o promieniu 30 mm. Stwórz program, który wycina pełny okrąg o promieniu 30 mm, z centrum w punkcie (50,50). Użyj poleceń G02 lub G03, aby wykonać ruch po okręgu.
8. Ruch w trzech osiach (X, Y, Z). Stwórz program, który wykonuje ruch w trzech osiach jednocześnie. Narzędzie powinno przesuwać się po linii prostej od punktu (0,0,0) do punktu (50,50,-5), następnie do punktu (0,50,-5), a na końcu powrócić do punktu początkowego (0,0,0).
9. Zmiana prędkości posuwu i ruchu wrzeciona w trakcie obróbki. Napisz program, w którym narzędzie wycina prostokąt 50 mm x 30 mm. W trakcie pracy zmieniaj prędkość posuwu (F) oraz prędkość wrzeciona (S) na różnych etapach obróbki.
10. Wycinanie spiralnej ścieżki. Stwórz program, który wycina spiralną ścieżkę zaczynającą się od punktu (0,0) i kończącą w punkcie (50,50). Ścieżka powinna stopniowo zbliżać się do zewnętrznych punktów, tworząc spiralę.